

Nieuwe afdeling Research Services verantwoordelijk voor alle collectiedata

Het Rijksmuseum als gereedschapskist

Sinds midden 2016 heeft het Rijksmuseum een nieuwe afdeling: **Research Services**. De speciale wetenschappelijke bibliotheek, collectiedocumentatie en IT en de Studie- en Leeszaal werken nu samen. *Saskia Scheltjens*

Op de westelijke zijwand van de monumentale bibliotheekhal in het Rijksmuseum staat in zwierige letters een spreuk: “Zijn Wetenschap en Kunst vaak met elkaar in Strijd, Hier is de Wetenschap der Kunst een zaal gewijd” (zie foto). Architect P.J.H. Cuypers liet deze spreuk tijdens de bouw in 1885 aanbrengen. De bezoeker wordt daarbij geheel volgens het negentiende-eeuwse wetenschapsideaal opgeroepen om zich bezig te houden met ‘de wetenschap van de kunst’. De nieuwe afdeling Research Services, gehuisvest rondom deze bibliotheekhal, neemt deze oproep ter harte en probeert daar een eenentwintigste-eeuwse invulling aan te geven. Met als afdelingsmissie ‘de ondersteuning van wetenschappelijk onderzoek in relatie tot de museumcollectie via open collectie-informatie en -data’.

Digitale uitdagingen

De (digitale) uitdagingen van Research Services zijn divers. Zo is het zaak om de bestaande digitale expertise op het vlak van linked open collectie(meta)data te consolideren en uit te breiden naar de bibliotheek- en onderzoeksdata en de collectiedocumentatie van het Rijksmuseum. De komende jaren zal daartoe met voorrang de technische infrastructuur en de personele bezetting worden verstevigd. Bouwen zonder een goed fundament heeft immers weinig zin. Er zal ook worden ingezet op een gefaseerde digitalisering van de Bijzondere Collecties van de Rijksmuseum Research Library en de analoge collectiedocumentatie. Parallel aan de digitalisering van de volledige objectcollectie tegen 2021, komen nu ook de bibliotheekcollectie en de documentatie in beeld. Deze wisselwerking kan verder nieuwe impulsen geven aan onderzoek naar de collectie.

Bundeling van krachten

Tot slot wordt er met diverse universitaire partners en onderzoeksinstituten gewerkt aan wetenschappelijk onderzoek naar (onderdelen van)

Computervisualisatie van de vergaderzaal van het Leidse dichtgenootschap ‘Kunst wordt door arbeid verkregen’ met centraal de reconstructie van het Panpoëticon Batavium. Het is een voorbeeld van interdisciplinair onderzoek waarbij fysieke objecten met nieuwe digitale technieken kunnen worden gevisualiseerd en gedeeld met een ruimer publiek.

credits Timothy De Paepe & Lieke van Deinsen, 2015

de collectie. Ook worden in de toekomst de logistieke collectiestromen en de fysieke toegang tot de afdeling verbeterd, inclusief de implementatie van scan-on-demand-diensten en een nieuwe ingang vanuit het atrium van het museum op de begane grond. Daarnaast zullen de bestaande publieke open-data-evenementen verder worden uitgebouwd.

De bekende neerlandicus, prof. dr. J. Verdam, schreef op verzoek van de architect van het Rijksmuseum, P.J.H. Cuypers, enkele programmatische spreuken die als wanddecoratie op de muren van de bibliotheek werden aangebracht. Hier de spreuk op de westelijke zijwand.

credits Rijksmuseum, 2013, CC01.0

Een recent voorbeeld van het interdisciplinaire onderzoek dat door de bundeling van krachten mogelijk wordt, is (een deel van) het promotie-onderzoek van voormalig Johan Huizinga Fellow (2015-2016) en huidige coördinator van de Studie- en Leeszaal van Research Services, Dr. Lieke van Deinsen. In haar proefschrift *Literaire erf-laters. Canonvorming in tijden van culturele crisis, 1700-1750* keek zij, via verschillende invalshoeken, hoe de versnipperde collectie van een verdwenen achttiende-eeuws verzamelaarskabinet met daarin 350 portretten van Nederlandse schrijvers, het Panpoëticon Batavium, weer bij elkaar kon worden gebracht (zie afbeelding).

Onderzoek naar hoger niveau

Met de nieuwe afdeling wil het Rijksmuseum het digitaal, interdisciplinair en objectgericht onderzoek naar (Nederlandse) kunst en geschiedenis naar een hoger niveau tillen. Uniek ten opzichte van andere onderzoeksomgevingen is de combinatie van een internationaal opererend museum, een ambitieus onderzoeksinstituut rond conservering & restauratie (NICAS), objectgeoriënteerde inhoudelijke expertise en heel veel collectiedata.

rijksmuseum.nl/en/research

Saskia Scheltjens is hoofd van de afdeling Research Services van het Rijksmuseum.

Congres biedt staalkaart van methodologische en technische mogelijkheden

De grenzeloze gemeenschap van Digital Humanities Benelux

Begin juli komen ‘digitale’ geesteswetenschappers uit België, Nederland en Luxemburg voor de vierde keer bijeen. Na Den Haag (2014), Antwerpen (2015) en Luxemburg (2016) is Utrecht dit jaar het trefpunt. *Steven Claeysens*

De tijd dat de digitale geesteswetenschappen, in Nederland vooral bekend als Digital Humanities (DH), te klagen hadden over gebrek aan aandacht, ligt anno 2017 achter ons. De tijd dat ze nu en dan kreunen onder het gewicht van definities, meningen en de zonden Israëls, niet. Eén van

de oorzaken van die hardnekkige meerstemmigheid vormt tegelijk ook een grote aantrekkingskracht: Digital Humanities kent amper inhoudelijke grenzen en de beoefenaars zijn geschoold in de meest uiteenlopende vakgebieden. Die grenzeloosheid maakt de digi-

tale humaniora vatbaar voor kritiek, maar zorgt ook voor een boeiende potpourri van sprekers en onderwerpen op de grote congressen. DHBenelux vormt daarop geen uitzondering. Max Kemman, promo-

Lees verder op pagina 2

E-DATA & RESEARCH

Jaargang 11 | nummer 3

Nieuwsbrief over data en onderzoek in de alfa- en gamma-wetenschappen.

E-data & Research verschijnt drie keer per jaar en wordt mogelijk gemaakt door: CentERdata, CLARIAH, DANS, Huygens ING, de Koninklijke Bibliotheek en het Rijksmuseum.

INHOUD

2 Verslagen van events in Gehoord en bijgewoond

3 Digitaal taal materiaal en tools via INT

3 Vragen over data? Je kunt in Leiden terecht

4 Deze datasets zijn ook sinds kort beschikbaar

KNAW Cluster zet in op Digital Humanities

7 Online Media Suite biedt data en tools

8 Zelf datasets maken en delen met DataverseNL

8 Columnist Sanders stelt koppeling van data voor

E-data & Research wordt gratis toegezonden aan relaties van de stakeholders. Ook een uitgave ontvangen? Mail de redactie: edata@dans.knaw.nl.

Scan deze QR-code met een smartphone om de website van E-data te bezoeken. edata.nl